DE CURAÇAOSCHE BEGROOTING VOOR 1926

DOOR

MR. B. DE GAAY FORTMAN

Bij ons jaarlijksch overzicht kan ditmaal de Eerste Kamer geheel uitgeschakeld worden. Zij meende te kunnen volstaan met een Eindverslag, waarin slechts wordt opgemerkt, dat beschouwingen over het beleid, dat de Regeering voornemens is te voeren ten aanzien van Curaçao, van weinig nut meer konden zijn, toen het dienstjaar, waarvoor de begrooting was opgemaakt, reeds voor een aanmerkelijk deel verstreken was op het oogenblik, waarop de Eerste Kamer de begrooting te behandelen kreeg. Waarom dit standpunt nu juist ten aanzien van de West-Indische begrootingen moest worden ingenomen, is niet gebleken.

De begrooting, zooals bij den Kolonialen Raad ingediend, raamde bij een bedrag aan uitgaven van *f* 2.807.471 een tekort van bijna *f* 450.000. Vijf dagen, vóór de openbare beraadslaging zou worden gehouden, verscheen een, nota van wijzigingen in het oorspronkelijk ontwerp, waarbij verschillende posten tot een bedrag van niet minder dan *f* 62.000 werden teruggenomen, en *f* 56.000 nieuw aangevraagd werd voor de watervoorziening. Niet minder dan 12 bijlagen moesten deze aanvraag steunen. Begrijpelijkwijls merkte de Raad op in zijn Eindverslag, dat de leden deze stukken bij gebrek aan tijd niet naar behooren hadden kunnen nagaan; den gouverneur werd verzocht den post terug te nemen en een suppletoire begrooting in te dienen. Toen hieraan niet werd voldaan, verwierp de Raad met algemeene stemmen de aangevraagde gelden, ondanks den aandrang van den bestuurs-gemachtigde, die wel wat heel naief opmerkte, dat ook na

lange bestudeering niet-geo-hydrologen en niet-technici de onderwerpen niet in onderdeelen zouden kunnen beoordeelen, en dat het er meer om ging, of de Raad voldoende vertrouwen had in het bestuur en zijn raadgevers. Het bestuur had zich dit echec kunnen besparen.

Iets dergelijks deed zich voor bij art. 119*d*, waarbij f 125.000 werd aangevraagd voor den aanleg van een telefoonnet. Reeds bij de indiening van het begrootingsontwerp stond dit bedrag aangevraagd, en in het Voorloopig verslag werd slechts dit bezwaar genoemd: „De heerschende meening was, dat het Gouvernement zoo min mogelijk bedrijven in eigen beheer moest hebben.” Bij de verdediging van den post trachtte de gouverneur zelf een argument te ontleenen aan 's Raads streven naar financieele onafhankelijkheid voor Curaçao: het meewerken aan het tot stand brengen van een gouvernements-telefoonbedrijf zou er beslist toe leiden het tijdstip van die onafhankelijkheid nader te brengen. Bij de afstemming van deze gelden met algemeene stemmen door den Raad deed echter weer opgeld, dat de zaak niet bestudeerd was, en ook, dat het vreemd zou zijn dezen post goed te keuren, terwijl een suppletoire begrooting voor 1925 voor hetzelfde doel nog niet behandeld was. Toen de begrooting voor 1926 in de Staten-Generaal kwam, was de suppletoire begrooting inmiddels door den Raad aangenomen en had de Nederlandsche begrootingswetgever met deze uitgave zijn instemming betuigd, zoodat er geen reden was, om de voor voortzetting van het werk noodige gelden langer te weigeren. Met f 75.000.— minder bleek men toen echter te kunnen volstaan.

Een andere post, die de minister in weerwil van des Raads afwijzend votum handhaafde, was de f 3000.— voor den hulp-landbouwkundige en f 500.— voor diens reis- en teerkosten. Ten onrechte gebruikte de minister als argument, dat de Raad bij zijn beslissing geen rekening ermee had gehouden, dat de titularis als ontvanger f 300.— genoot, en dit bedrag aanmerkelijk zou moeten verhoogd worden, wanneer hij zijn inkomen als hulp-landbouwkundige zou moeten missen.; de bestuursge-

machtigde had dit wel degelijk naar voren gebracht, maar desalniettemin had de Raad met algemeene stemmen de aangevraagde gelden geweigerd. Wie de begrootingsbehandeling in den Kolonialen Raad gedurende de laatste — zeg vijftien — jaren gevolgd heeft, zal met verwondering kennis nemen van het tweede argument van den minister voor het herstel van den post: dat de vraag, of de betrekking van hulplandbouwkundige al of niet zou worden gehandhaafd in Curaçao „alsnog” ernstig moest worden overwogen.

De schrapping der uitgaven voor landbouw en katoenbouw liet de minster ongerept. In het geheel schrapte de Koloniale Raad *f* 210.000.—, het Bestuur nam *f* 8.000.— terug, terwijl gedurende de behandeling bij amendement *f* 2400.— op de begrooting gebracht werd, behalve de duurtebijslag voor de ambtenaren. Over dit laatste dient iets meer gezegd te worden.

Den 30sten April 1925 verscheen in het Publicatieblad een beschikking van den gouverneur van den 16den dier maand, waarbij een duurtetoeslag tot wederopzeggens toe aan „de” Curaçaosche ambtenaren werd toegekend. De daaraan verbonden uitgaven zouden voorloopig worden verantwoord op den post voor onvoorziene uitgaven. De Memorie van antwoord voor de aanhangige begrooting zweeg over dit onderwerp, terwijl toch verwacht mocht worden, dat ook voor 1926 deze duurtetoeslag zou gehandhaafd worden, want anders had men dien wel aanstonds alleen voor 1925 kunnen bepalen. Het Eindverslag viel daarover. Men billijkte den duurtebijslag, doch was algemeen van oordeel, dat deze regeling niet zonder medewerking van den Raad tot stand had mogen komen, en de daardoor veroorzaakte uitgave „niet rechtens en naar den geest van de begrooting” onder „onvoorziene uitgaven” had mogen worden gerangschikt, maar daarvoor een credit had moeten zijn aangevraagd. De bestuursgemachtigde bestreed die opvatting voor 1925 en herstelde het begane verzuim door voor 1926 voor dit doel *f* 135.000.— aan te vragen, waarmee de Raad zich zonder beraadslaging en zonder hoofdelijke stemming vereenigde. Ook in

de Tweede Kamer is dit onderwerp niet uitvoerig besproken, al was het in de gewisselde stukken aangeroord. En daar was hiertoe nog meer aanleiding dan in Curaçao. De minister toch had dezen post overgebracht naar het zoogenaamde „voorwaardelijk krediet” en daarmee den duurtetoeslag verbonden aan en afhankelijk gemaakt van beperking van uitgaven op andere onderdeelen der begrooting of het ruimer vloeien der middelen dan geraamd was. Alsof de duurdere levenseischen, grondslag der uitkeering, daarmee iets te maken hebben. Maar er was meer. Anders dan de benaming van des gouverneurs beschikking doet verwachten, was de duurtetoeslag volstrekt niet toegekend aan alle Curaçaosche ambtenaren, maar was daarbij een grens van inkomens van *f* 6000.— aangenomen. Grond daarvan was o.a. geweest dat deze ambtenaren van hun inkomen zonder meer wel konden leven. Wel zijn ook staatsrechterlijke bezwaren geopperd tegen duurtetobijslagen bij gouvernementsbeschikking van bij Koninklijk besluit vastgestelde bezoldigingen, maar, daargelaten dat dit bezwaar niet veel steek houdt, waar het om aanvrage der noodige gelden gaat, had de gouverneur natuurlijk ook wel de uitlokking van een Koninklijk besluit kunnen bevorderen. Voor de Tweede Kamer was nog deze reden daarbij gekomen, om zich het lot der voorbijgegangene ambtenaren aan te trekken, dat het traktement van den gouverneur juist met *f* 5000.— verhoogd was, waarbij ook de stijging van den levensstandaard als argument had dienst gedaan. Wellicht zal er aanleiding zijn in een volgend overzicht op deze zaak terug te komen, daar zij in den Kolonialen Raad uitvoerig behandeld is bij de begrooting voor 1927.

Thans nog iets over wat in de Tweede Kamer wel gesproken is. Het lange tijdsverloop tusschen Voorloopig verslag en de openbare behandeling, bijna een half jaar, heeft zich gewroken. Slechts twee sprekers voerden het woord. Meer dan een belangrijk onderwerp, ter sprake gebracht in de gewisselde stukken, en daar niet bevredigend opgelost, bleef buiten bespreking. De heer Van Vuuren heeft een uitvoerige rede over het onderwijs en de bevre-

diging gehouden. Hij drong aan op verdere doorvoering van deze laatste, verhooging van de vergoeding voor gebouwen en pensionneering van de bijzondere onderwijzers. In de tweede plaats besprak de heer Van Vuuren de emigratie naar Cuba of liever het terughalen der emigranten. Wie meende van deze zaak op de hoogte te zijn, en het uitvoerig verslag van de reis van den heer Kwartz in *de Curaçaosche Courant* gelezen heeft, zal zeker de vraag om een stoomschip en een autoriteit, die zijn zedelijk gezag in dien zin kan doen gelden, dat men op de emigranten geen dwang kan uitoefenen, die hen tot blijven beweegt, niet aanstonds begrepen hebben. De minister beloofde door een telegram de zaak nog eens aan het oordeel van den gouverneur te onderwerpen. Het antwoord daarop geeft als het ware de *openingsrede* van den gouverneur voor de nieuwe zitting van den Kolonialen Raad. Gesproken wordt daarin van de *degelijke* voorbereiding „met groote nauwgezetheid” van den heer Kwartz, van de „alleszins lofwaardige en verdienstelijke” wijze, waarop hij zich van zijn moeilijke taak heeft gekweten, van diens „doortastenden arbeid”; aan het slot wordt gezegd: „Het Bestuur blijft doorgaan met aan deze repatriëering, die voor de betrokkenen eene verlossing beteekent uit veeltijds zeer droeve omstandigheden, zooveel mogelijk steun te verleen.”

De heer IJzerman besprak de in de vorige jaren gevolgde averechtsche bezuinigingspolitiek, de inkomstenbelasting, de loodsgelden op Aruba, het droogdok, de watervoorziening en eenige belangen der bovenwindsche eilanden.

De watervoorziening — en hiermee keeren wij terug tot hetgeen in het begin van dit opstel gezegd werd — was door den Kolonialen Raad afgevoerd. De minister had zich daarmee vereenigd in afwachting van een „afzonderlijke behandeling” van deze zaak. Bij Nota van wijzigingen werd echter plotseling een bedrag van f 500.000 — aangevraagd, overeenkomende met het door den gouverneur bij suppletoire begrooting voor 1926 aangevraagde bedrag. De minister noemde de aangelegenheid spoed-

eischend en haastte zich zoo, „opdat, na verkregen uitspraak van den Kolonialen Raad, . . . de uitvoering van de werken zoodra mogelijk ter hand (zou) kunnen worden genomen”. Welke beteekenis moet hier worden gehecht aan de uitspraak van den Kolonialen Raad? die van een tijdsbepaling of van een voorwaarde, dat die uitspraak gunstig moet zijn? Ik vrees de eerste. De suppletoire begrooting voor 1926 is buitengewoon ongunstig ontvangen in den Kolonialen Raad. Desniettenstaande heeft de gouverneur voor 1927 toch weer f 900.000.— aangevraagd. En toen de Raad op het ongerijmde hiervan wees, draaide de gouverneur de zaak om en achtte dit „niet juist gezien . . . waar nog principieel niet door den Raad is beslist over de vraag of eenige watervoorziening tot stand dient te komen.” Men zou geneigd zijn te vragen of het wel juist gezien is, gelden aan te vragen voor renten eener leening, waar toe nog niet besloten is, en voor voltooiing en aanleg van werken voor watervoorziening, als nog niet beslist is over de vraag of er een watervoorziening zal komen. Wat de heer IJzerman hierover opmerkte, kwam neer op de vraag, om het voordeel van een vakman op geologisch gebied over het plan-Molengraaff in te winnen, waarop de minister antwoordde, dat de Ir. Molengraaff een geoloog was, en de leden van den Kolonialen Raad dit niet waren. Bij zulk een wijze van handelen en behandelen blijft weinig gelegenheid voor een ernstig debat over. Wie van dit vraagstuk meer weten wil, leze de hoogst belangrijke artikelen hierover in de *Nieuwe Rotterdamsche Courant* van 9 en 19 Juni 1926, Avondblad. Het is te hopen, dat deze zaak goed afloopt.

Ten slotte de opmerking, dat een batig saldo over 1924 van een ton gouds behoudens met Nederland te verrekenen uitgaven, allengs geslonken is tot f 6500.—. Aan een sluitende begrooting zal Curaçao bij de tot nu toe gevolgde gedragslijn nog wel niet spoedig toe zijn.

Amsterdam, 22 Juni 1926.